

KOMENTÁŘ

12. 5. 2023

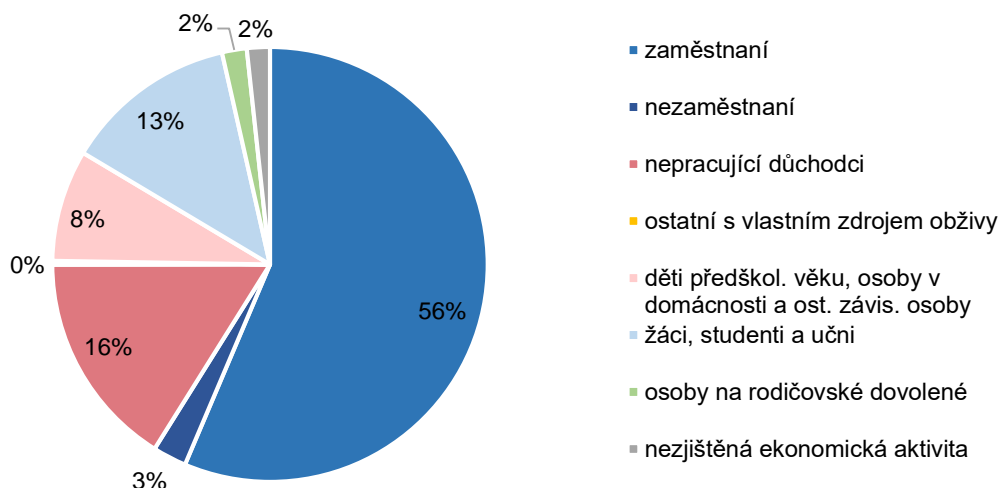
Ekonomická aktivita obyvatel v Praze podle Sčítání lidu, domů a bytů 2021

Z celkového počtu obyvatel obvykle bydlících v Praze (1,30 milionu) jich téměř 60 % představovalo pracovní sílu (zaměstnané a nezaměstnané). Mimo pracovní sílu bylo 40 % osob. Zaměstnaných bylo v Praze 733,8 tisíc, nezaměstnaných 32,6 tisíc. Mezi zaměstnanými bylo i 76,7 tisíc pracujících důchodců (10,4 % zaměstnaných). Nepracujících důchodců bylo 209,3 tisíc osob a tvořili tak 40,8 % osob zařazených mimo pracovní sílu. Nejvíce zaměstnaných pracovalo v odvětví velkoobchod, maloobchod a oprava motorových vozidel (11,8 % zaměstnaných, 86,9 tis. osob), profesních, vědeckých a technických činnostech (11,4 %, 83,6 tis. osob) a v odvětví informační a komunikační činnosti (10,0 % zaměstnaných, 73,2 tis. osob).

Obyvatelstvo a pracovní síla

Podle výsledků ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2021 bylo v Praze 1,30 milionu obvykle bydlících obyvatel, z toho 766,5 tisíc osob (58,9 %) patřilo mezi pracovní sílu. Osob mimo pracovní sílu bylo v Praze 512,7 tisíc, což představovalo 39,4 % z celkového počtu obyvatel Prahy. Mezi pracovní sílu jsou zahrnuty osoby, které byly v rozhodný okamžik sčítání zaměstnané nebo nezaměstnané. Mezi osoby mimo pracovní sílu byli zahrnuti ti, kteří v rozhodný okamžik sčítání nebyly zaměstnaní ani nesplňují podmínky pro zařazení mezi nezaměstnané. Patří mezi ně typicky nepracující důchodci, nebo žáci a studenti. U 1,7 % (22,2 tisíc) obyvatel nebyla zjištěna jejich ekonomická aktivita.

Graf 1 Ekonomická aktivita obyvatel Prahy (Sčítání 2021)

KOMENTÁŘ

Ekonomická aktivita podle typu

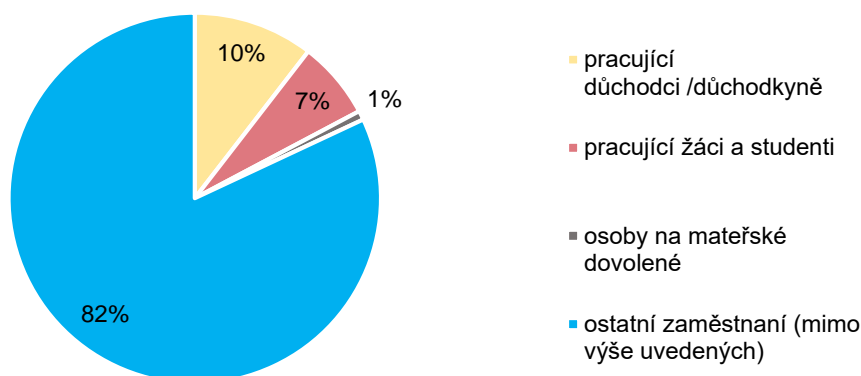
V populaci Prahy bylo podle údajů Sčítání lidu, domů a bytů 2021 celkem 733,8 tisíc zaměstnaných osob¹. Většinu tvořili muži (52,8 %). Další velkou skupinou byly nepracující důchodci či důchodkyně (209,3 tisíc osob) a žáci, studenti a učni (167,6 tisíc osob). Mezi nepracujícími důchodci převládaly ženy (62,6 %). Mezi žáky, studenty a učni byl poměr mezi muži a ženami vyrovnaný. Děti předškolního věku, osob v domácnosti a ostatních závislých osob bylo celkem 108,2 tisíc (bylo mezi nimi 51,2 % žen). Nezaměstnaných bylo v Praze 32,6 tisíc osob a poměr mužů a žen mezi nezaměstnanými byl téměř vyrovnaný (50,7 % žen, 49,3 % mužů). Osob na rodičovské „dovolené“ bylo celkem 23,9 tisíc a ženy zde naprosto dominovaly (bylo jich 99,1 %).

Zaměstnaní podle typu

Mezi zaměstnané se počítají také pracující důchodci, pracující žáci a studenti nebo osoby na mateřské dovolené. Pracujících důchodců bylo v roce 2021 celkem 76,7 tisíc osob, což je poměrně významná skupina, která tvoří 10,4 % všech zaměstnaných. Pracujících žáků a studentů bylo 49,7 tisíc osob (6,8 % zaměstnaných). Osob na mateřské dovolené bylo pouze 0,8 % všech zaměstnaných. Mezi pracujícími důchodci mírně převládaly ženy (52,2 %) nad muži. A v podobném poměru tomu tak bylo i mezi pracujícími žáky a studenty (53,3 % žen). Nepřekvapí, že mezi osobami na mateřské dovolené, které se podle metodiky sčítání započítávají do zaměstnaných, byla drtivá převaha žen (99,0 %).

Co se týká podílu pracujících důchodců mezi zaměstnanými, zde dosáhla Praha s 10,4 % čtvrtého nejnižšího výsledku mezi kraji. Nižší podíl pracujících důchodců než v Praze byl ještě v Moravskoslezském, Olomouckém a Středočeském kraji (9,5 až 10,3 %). Nejvyšší podíl pracujících důchodců byl v Královéhradeckém (11,9 %), Ústeckém (11,8 %) a Jihočeském kraji (11,4 %). Naopak pracujících studentů a žáků je v Praze nejvyšší zastoupení (6,8 %) v porovnání s ostatními kraji. Druhé nejvyšší zastoupení pracujících studentů a učňů měl Jihomoravský kraj (4,7 %). Naopak nejmenší podíl pracujících studentů a učňů byl v Karlovarském (3,0 %) a Libereckém kraji (3,5 %).

Graf 2 Struktura zaměstnaných v Praze (Sčítání 2021)

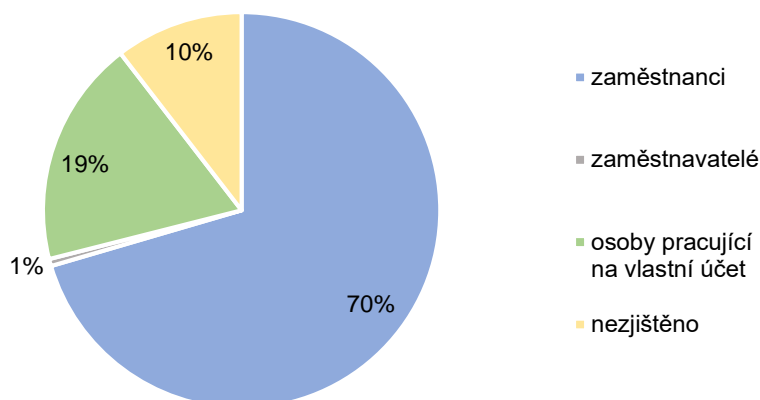
¹ Mezi zaměstnané patří všechny osoby 15leté a starší, které v rozhodný okamžik sčítání jsou v placeném zaměstnání jako "zaměstnaní", patří mezi "sebezaměstnané" (zaměstnavatelé, samostatně činní) nebo pomáhající členy rodiny. Není přitom rozhodující délka jejich pracovního úvazku, ani jestli jejich pracovní aktivita má charakter trvalý, dočasný, sezónní nebo příležitostný. Samostatně se uvádějí pracující důchodci, pracující studenti a učni a ženy na mateřské dovolené (28 resp. 37 týdnů).

KOMENTÁŘ

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání (CZ-ICSE)

Ze 733,8 tisíc zaměstnaných bylo v Praze v roce 2021 téměř tříčtvrtě většina zaměstnanců (517,0 tisíc osob, 70,5 %). Osob pracujících na vlastní účet (podnikatelů bez zaměstnanců) bylo 18,5 % (135,9 tisíc) a zaměstnavatelů (podnikatelů, kteří měli nějaké zaměstnance) bylo 0,6 %. U poměrně velké části zaměstnaných (10,4 %, 76,6 tisíc) nebylo zjištěno, v jakém postavení pracují.

Graf 3 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání v Praze (Sčítání 2021)

Co se týče rozložení žen a mužů mezi jednotlivými kategoriemi, tak největší podíl mužů byl mezi zaměstnavateli, tedy podnikateli se zaměstnanci (64,4 % mužů). Podobné zastoupení mužů bylo také mezi osobami pracujícími na vlastní účet (64,1 %). Ženy byly v těchto pozicích v menšině. Mezi zaměstnanci, kteří byli většinou skupinou mezi zaměstnanými, byl poměr obou pohlaví vcelku vyrovnaný (velmi mírně převládaly ženy, 50,7 %).

Při porovnání krajů vyplynulo, že nejvyšší podíl zaměstnaných pracujících v postavení zaměstnanců byl v Moravskoslezském (86,7 %), Ústeckém (86,3 %) a Olomouckém kraji (86,1 %). V Praze byl podíl zaměstnanců mezi zaměstnanými nejmenší (78,7 %). Naopak, právě v Praze byl nejvyšší podíl osob pracujících na vlastní účet (živnostníků bez zaměstnanců, 20,7 %). Dalším v pořadí byl sousední Středočeský kraj (16,1 %) a kraj Jihočeský (15,0 %). Naopak v regionech s horší situací na trhu práce byl podíl živnostníků nejmenší (Moravskoslezský 12,0 %, Ústecký 12,5 % a Olomoucký 12,7 %). Údaje za kraje byly počítány za osoby, které o sobě uvedly, v jakém postavení pracují (byly tedy počítány ze zjištěných odpovědí). V jednotlivých krajích u 7,3 % až 17,0 % zaměstnaných nebylo uvedeno postavení v zaměstnání, nemůžeme je tedy hodnotit.

Zaměstnaní podle tříd klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

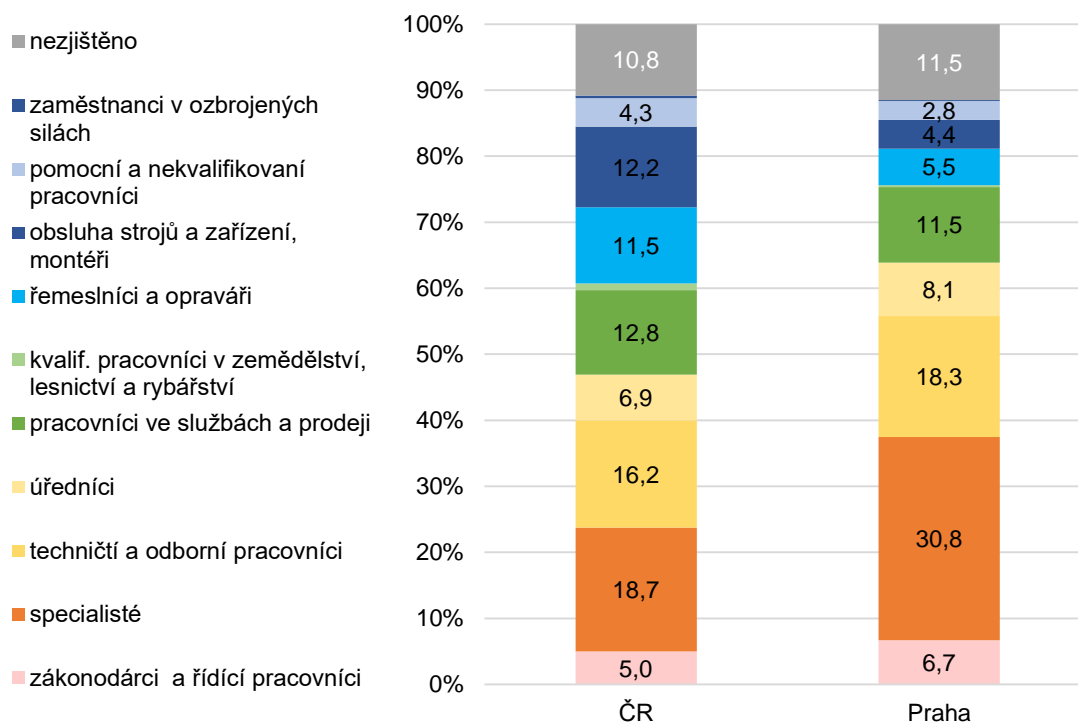
Jiný pohled na zaměstnané nabízí jejich třídění podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)², kde jsou zaměstnaní tříděni podle toho, jaké konkrétní zaměstnání (profesi) vykonávají. V kombinaci s daty v další části textu, která ukazuje, v jakém odvětví zaměstnaní pracují, dostaneme podrobné informace o zaměstnaných.

² Klasifikace Zaměstnání CZ-ISCO – podrobné skupiny a podskupiny lze nalézt v systematické části zde: [Klasifikace zaměstnání \(CZ-ISCO\) | ČSÚ \(czso.cz\)](#)

KOMENTÁŘ

V roce 2021 bylo mezi 733,8 tisíci zaměstnanými nejvíce osob pracujících jako specialisté (226,0 tisíc, 30,8 %). Mezi specialisty patří například výzkumní pracovníci, stavební inženýři, architekti, lékaři, učitelé, analytici nebo právníci a podobné profese. Druhou největší skupinou zaměstnaných byli v Praze techničtí a odborní pracovníci (134,2 tisíc osob, 18,3 %). Mezi tyto pracovníky patří například technici v oblasti přírodních věd, letečtí instruktoři, všeobecné sestry, realitní makléři, policejní komisaři a další profese. 84,1 tisíc osob (11,5 % zaměstnaných) pracovalo jako pracovníci ve službách a prodeji. Do této skupiny řadíme například průvodce v cestovním ruchu, čišníky, vedoucí stravovacích provozů, pracovníky v sociálních službách, v ostraže, policisty a další. Celkem 59,6 tisíc osob (8,1 % zaměstnaných) pracovalo jako úředníci. Patřili mezi ně například pracovníci informačních služeb, mzdové účetní, všeobecní administrativní pracovníci nebo poštovní doručovatelé. Další skupiny zaměstnaných lze vidět v grafu 4. Bohužel, u 11,5 % zaměstnaných (84,3 tisíc osob) nebylo uvedeno jejich zaměstnání.

Graf 4 Zaměstnaní v Praze a ČR podle klasifikace zaměstnání (Sčítání 2021)

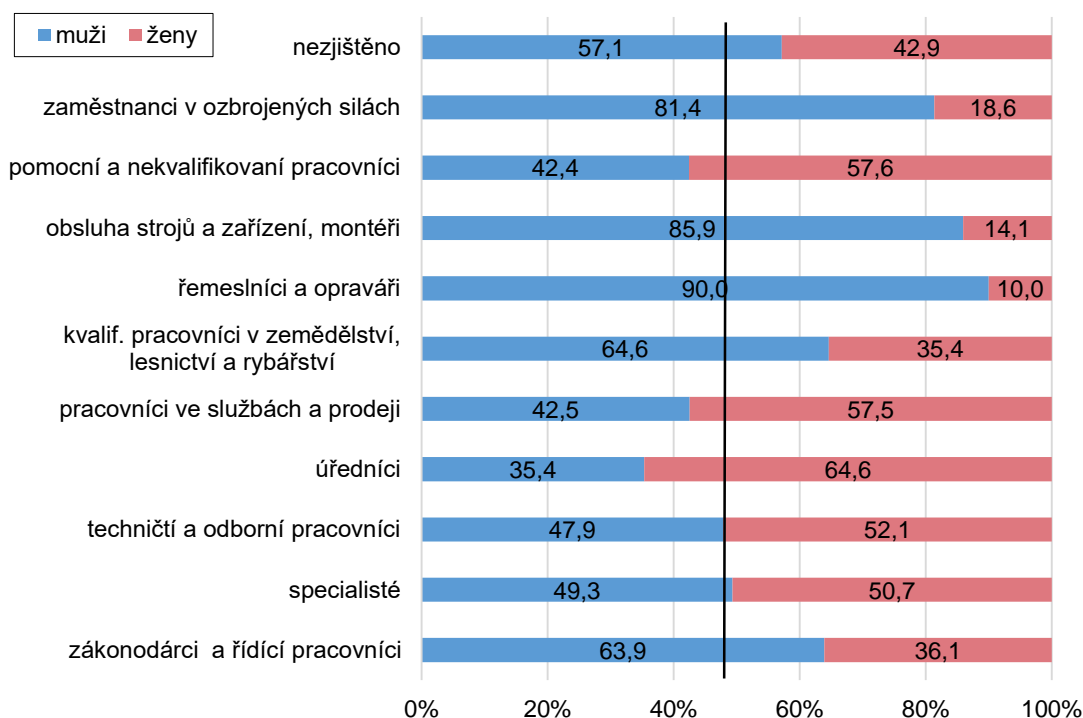
Pro porovnání krajů byly opět hodnoceny pouze údaje za osoby, které uvedly své zaměstnání. Nežjištěné zaměstnání bylo v jednotlivých krajích u 9,6 až 12,3 % zaměstnaných. Nejvyšší podíl nejméně kvalifikovaných zaměstnání byl v Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji. Byl zde nejvyšší podíl zákonodárců a řídicích pracovníků (od 7,6 po 5,6 % zaměstnaných v kraji), specialistů (34,8 až 20,8 %) a technických a odborných pracovníků (20,7 až 18,1 %) v porovnání s ostatními kraji. Nejvyšší podíl pracovníků ve službách a v prodeji na celkovém počtu zaměstnaných daného kraje byl v Karlovarském (18,7 %), Ústeckém (15,9 %) a Moravskoslezském kraji (15,4 %). Nejvyšší podíl řemeslníků a opravářů byl na Vysočině a ve Zlínském kraji 16,6 % zaměstnaných) a také v kraji Jihočeském (15,3 %). Naopak pomocných a nekvalifikovaných pracovníků je nejvíce v krajích s vyšší nezaměstnaností a nízkými mzdami (Karlovarský 6,6 %, Ústecký

KOMENTÁŘ

6,0 % a Olomoucký 5,4 %). V těchto krajích je taktéž nejvyšší podíl zaměstnaných jako obsluha strojů a zařízení a montéři.

V Praze je výrazný nedostatek zaměstnaných jako řemeslníci a opraváři (6,2 % zaměstnaných v Praze, 12,9 % v celé ČR). Také je zde málo osob zaměstnáno jako obsluha strojů a zařízení (4,9 %) a pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (3,2 %).

Graf 5 Zaměstnaní v Praze podle klasifikace zaměstnání a pohlaví (Sčítání 2021)

Dominanci mužů či žen v některých profesích pěkně ilustruje předcházející graf. Pro doplnění je třeba dodat, že u 12,4 % zaměstnaných mužů a 10,4 % zaměstnaných žen nebylo zjištěno, jaké zaměstnání vykonávají. V Praze je největší dominance mužů u řemeslníků a opravářů a obsluhy strojů a zařízení a zaměstnanců v ozbrojených silách (kterých je ale početně málo). Muži převládají také v nejvyšších funkcích – mezi zákonodárci a řídicími pracovníky je 63,9 % mužů. Téměř vyrovnané je zastoupení žen a mužů mezi specialisty (50,7 % žen). Mezi technickými a odbornými pracovníky ženy mírně převažují (52,1 % žen). Naopak dominance žen je ve skupinách zaměstnání úředníci (64,6 % žen), pracovníci ve službách a prodeji (57,5 % žen) a pomocnými a nekvalifikovanými pracovníky (57,6 % žen).

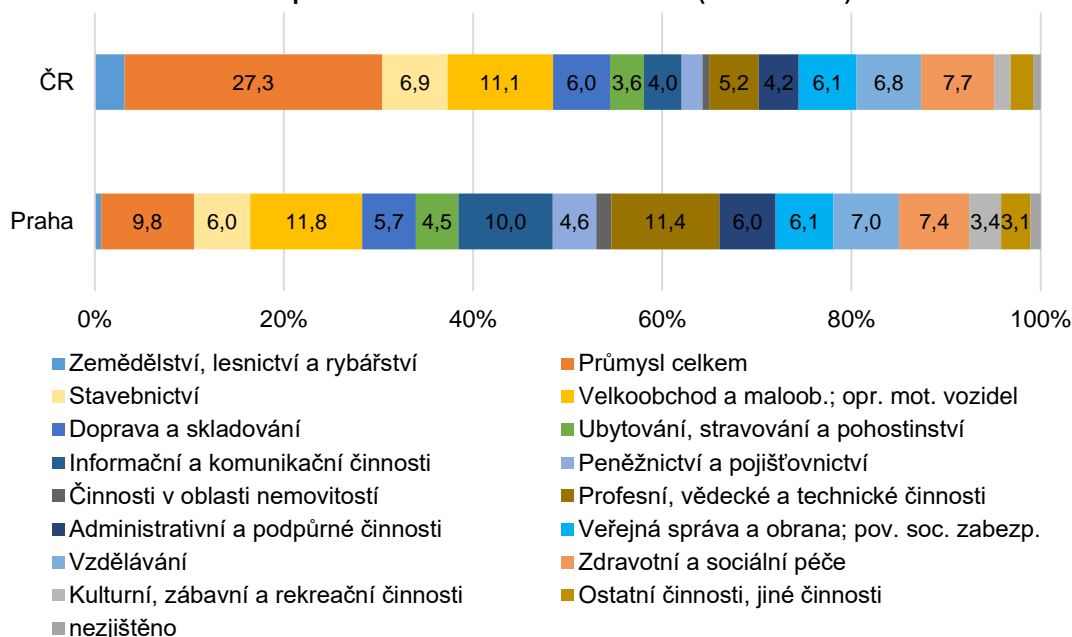
Zaměstnaní podle odvětví činnosti (CZ-NACE)

Ve sčítacích formulářích vyplňovali lidé také odvětví, ve kterém pracují. V Praze dlouhodobě dominuje sektor služeb, což je převládající sektor ve většině velkých měst. Rozsah sektoru služeb je velmi široký a zahrnuje jak odvětví s vysokým sociálním statutem (právní služby, finančnictví), tak ty s nízkým sociálním statutem (hlídací služby, úklidové služby atd.). V ekonomice rozeznáváme tři sektory: primér, sekundér a terciér (viz poznámka ³⁾). Mezi zaměstnanými (733,8 tisíc osob) je 0,7 % osob zaměstnaných v priméru³ (odvětví zemědělství, lesnictví a rybolov), 15,7 % osob zaměstnaných v sekundéru³ (průmysl a stavebnictví), 82,5 %

KOMENTÁŘ

zaměstnaných v terciéru³ (službách). U 1,1 % zaměstnaných v Praze nebylo zjištěno, v jakém odvětví pracují. Podrobněji se zaměstnaným v jednotlivých odvětvích věnuje následující graf.

Graf 6 Zaměstnaní v Praze podle odvětví ekonomické činnosti (Sčítání 2021)

Při bližším pohledu na zaměstnanost v jednotlivých odvětvích a porovnání se situací v ČR vidíme zejména výrazný rozdíl v zastoupení zaměstnaných v průmyslu. V Praze je v průmyslu zaměstnáno pouze 9,8 % zaměstnaných, zatímco v ČR téměř 3 krát tolik. Zaměstnanost v zemědělství je v Praze zanedbatelná (0,7 % zaměstnaných), v ČR je 4,5 krát větší (3,2 %). Mezi odvětví, kde je největší zastoupení zaměstnaných osob, se v Praze řadí velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel, profesní, vědecké a technické činnosti a informační a komunikační činnosti. V informačních a komunikačních činnostech je v Praze zaměstnáno 10,0 % zaměstnaných, v profesních, vědeckých a technických činnostech 11,4 % zaměstnaných. V obou těchto odvětvích je podíl zaměstnaných v Praze dvakrát vyšší než v ČR. Naopak významné odvětví velkoobchodu, maloobchodu atd. má na celkovém počtu zaměstnaných podobný podíl v Praze (11,8 %) jako v ČR (11,1 %).

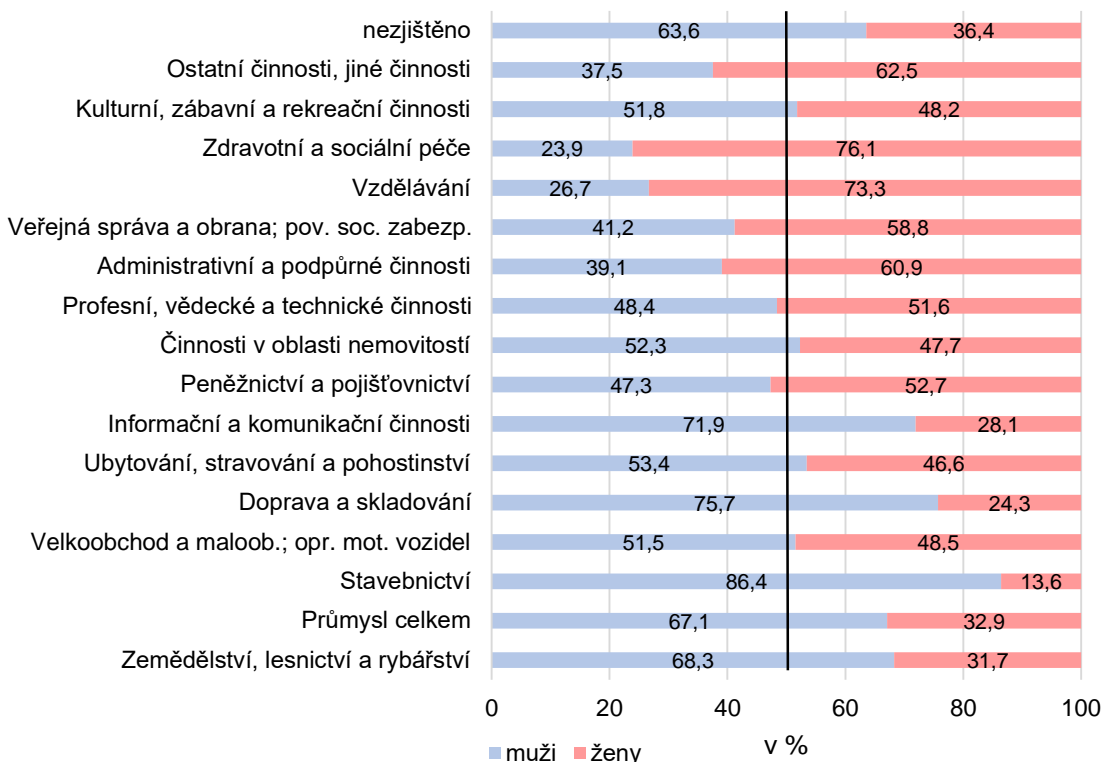
Téměř shodný podíl zaměstnaných jako v Praze je v ČR v odvětvích veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení (oba 6,1 %), zdravotní a sociální péče (7,4 a 7,7 %) a vzdělávání (7,0 a 6,8 %).

³ Označení primér, sekundér a terciér se používá pro pojmenování sektorové struktury hospodářství. Označení **primér** (primérní sektor) se používá pro odvětví Zemědělství, lesnictví a rybářství, označení **sekundér** (sekundární sektor) se používá pro odvětví Těžba a dobývání, Zpracovatelský průmysl, Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla, Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady a Stavebnictví. Označení **terciér** (terciérní sektor) zahrnuje odvětví služeb: Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel, Doprava a skladování, Ubytování, stravování a pohostinství, Informační a komunikační činnosti, Peněžnictví a pojišťovnictví, Činnosti v oblasti nemovitostí, Profesní, vědecké a technické činnosti, Administrativní a podpůrné činnosti, Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp., Vzdělávání, Zdravotní a sociální péče, Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, Ostatní činnosti, Činnosti domácností jako zaměstnavatelů, činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu a Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů. Dále v textu komentujeme podrobnější - odvětvovou - strukturu zaměstnaných, tedy zaměstnané osoby v jednotlivých odvětvích podle klasifikace CZ-NACE.

KOMENTÁŘ

V některých odvětvích existují velké rozdíly v zaměstnanosti mužů a žen. V odvětvích, kde je potřeba manuální a těžká práce, převažují muži, naopak v odvětvích, kde je třeba o někoho pečovat, jsou převažující ženy.

Graf 7 Zaměstnaní v Praze podle odvětví a pohlaví (Sčítání 2021)

Ve stavebnictví je z celkového počtu zaměstnaných osob 86,4 % mužů. Také v dopravě a skladování je převaha mužů (75,7 %). Více než 60 % mužů bylo ještě zaměstnáno v odvětví informační a komunikační činnosti (71,9 %), zemědělství, lesnictví a rybářství (68,3 %) a průmyslu (67,1 %). Naopak ženy převládaly v odvětvích služeb: z celkového počtu zaměstnaných ve zdravotní a sociální péči bylo 76,1 % žen, u vzdělávání to bylo podobné (73,3 % žen). Více než 60 % žen pracovalo ještě v ostatních činnostech a jiných činnostech (62,5 %) a administrativních a podpůrných činnostech (60,9 % žen). Téměř vyrovnané je zastoupení žen a mužů v odvětvích velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel (51,5 % mužů), profesních, vědeckých a technických činnostech (48,4 % mužů) a kulturních, zábavních a rekreačních činnostech (51,8 % mužů).

Co se týče porovnání odvětvové struktury zaměstnaných mezi kraji, zde jsme opět využili pouze data o zaměstnaných, u kterých bylo zjištěno odvětví jejich ekonomické činnosti. V Praze nebylo zjištěno odvětví u 1,1 % zaměstnaných, v ostatních krajích se tento podíl pohyboval od 0,6 % do 1,1 %. Pro lepší rychlou orientaci v údajích hodnotíme pouze sektorovou strukturu zaměstnaných osob v jednotlivých krajích, tedy jaké je zastoupení osob pracujících v priméru, sekundéru a terciéru. Z celkového počtu zaměstnaných, u kterých bylo zjištěno, v jakém odvětví pracují, byl největší podíl osob pracujících v priméru v Kraji Vysočina (7,1 % zaměstnaných v kraji) a Jihočeském kraji (5,8 %). Polovina krajů přesáhla svým zastoupením priméru

KOMENTÁŘ

na zaměstnanosti republikový průměr (3,2 %). Známý fakt, že je Česko průmyslovou zemí, dokládají data o zaměstnanosti. Pouze tři kraje měly nižší zaměstnanost v sekundéru (kam kromě průmyslu patří i stavebnictví), než byl republikový průměr (34,4 %). Bylo to hlavní město Praha (15,9 % pracujících v sekundéru ze zaměstnaných v kraji), Středočeský (31,6 %) a Jihomoravský kraj (33,0 %). V odvětví služeb (terciéru) pracovalo nejvíce zaměstnaných v Praze (83,4 % zaměstnaných kraje), Středočeském (65,3 %) a Jihomoravském kraji (63,8 %).

Metodické poznámky: *Všechny údaje se vztahují k obyvatelstvu obvykle bydlícímu na území Prahy. Ekonomická aktivita byla zjišťována na sčítacích formulářích. Podíly jsou v částech textu věnujícímu se Praze počítány ze všech údajů (pro možnost zjištění, jaký podíl představovalo „nezjištěno“), v porovnání mezi kraji pouze ze zjištěných údajů, přičemž v krajích je různý počet a podíl zjištěných údajů. Pro zjištění podrobnějších charakteristik zaměstnaných byla použita Klasifikace odvětví ekonomické činnosti CZ-NACE, Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO a Klasifikace postavení v zaměstnání CZ-ICSE.*

Další údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů 2021 naleznete ve Veřejné databázi: [Statistiky VDB \(czso.cz\)](https://statistiky.vdb.czso.cz)
V levém sloupci jsou data tříděna podle tématu. K dispozici jsou také data za správní obvody i městské části hl. m. Prahy.

Kontakt:

Jana Podhorská
Oddělení informačních služeb Krajské správy ČSÚ v hl. m. Praze
telefon: 737 280 502
e-mail: jana.podhorska@czso.cz